

Szerkesztőség
 Arad, Asser-palota.
 Kiadóhivatal:
 Dulv. Regala Ferdinand 2a.
 (József főherceg-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat.)
 Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
 Telefonszám:
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.
 Egyes szám ára 2 lél, vasárnap
 3 lél. Buourestiben 60 banival
 több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

• Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. •

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egész évre 480 Lél.
 Fél évre 240 Lél.
 Negyed évre 120 Lél.
 Havonta 40 Lél.
 Hirdetések díjazás szerint

Felelős szerkesztő:
Károly József.
 Cons. L. NICHIN.

Temető-ország felé.

A bécsi Stadtparkban vagy a müncheni Stadtgartenben hervadó nyári virágok szagát hűti széljel a kora szeptemberi szél. A természet konzekvens haldoklása valami egészen furcsa melankólikus koncertet fest ahhoz a költségvetéshez, amelyet a német parlamentben nemrégiben nyújtott be Stresemann, az új birodalmi kancellár és amely nem kevesebbről szól, mint kétszáz billió márkáról. Ennyire van szüksége Németországnak az elkövetkezendő hónapban. S így, őszfelé, amikor sárgán mered a föld és távoli rétek és völgyek haldoklása jelent a folyton megújuló évszakok változását, nyílnak ki a német és osztrák iskolák ajtajai, hogy fülledt levegőtlen falak közé befogadják Középeurópa tanulásra vágyó generációját. Azokon az arcokon, amelyek most nevetve pirospozsgásan, napsütötte színnel térnek vissza Németországba és Ausztriába, nemsokára megfagy a mosoly.

Visszatérnek az osztrák és német gyerekek hazájukba, azok a fiatal tíz-tizenkétéves diákok és diáklányok, akiket a humánus és jó sors a Bánátba, Aradra és Arad megyébe küldött nyaralni. Valahol Württembergben, vagy Wienerneustadtban szerelvényeket állítanak össze sápadtarcu vasutasok, hogy ezeken visszatérhessenek a hazájuktól távolzakadt és kiröp-pent emberfiókák, akiknek még roskatag és gyenge vállakra irtóztos és leírhatatlan feladat vár: ezeken a vállakon kell felépülnie a rombadólt Középeurópának. Ez a generáció, amelyre munka vár, ez az az embarsarjadék, amely lakolni fog a múlt öntudatos vagy öntudatlan bűnéért s amelynek fiatal életére rászakadt minden szörnyű konzekvenciája a világ legnagyobb fegyveres zivatarának. Arcukon még ott ég a bánati nap, szemük tükrén ott fénylik még vendégszerető embertestvéreik simogató kedve és a lelkiükben benne remeg az aradmegyei mezők kalászos aratásának minden dússzerűsége. Hazatérnek. Várja őket az a föld, amelyen nem a béke ekéje szántott végig, hanem a srappell, amelyen nem kalászt arattak, hanem Ruhr-megszállást s amely-

ből nem terményexport fakad, hanem kommunista forradalom. S mialatt itt, a Bánátban és Aradmegyében ezek a gyermekek feljuttatták megtört fizikumukat, egy még a békeviszonyokhoz mérten is gazdagnak mondható állam határain belül néhány hónapra belekerültek a falusi vagy kispolgári jólét keretei közé, azóta ismét ki nem mondható tragédia szárnyán zuhan lefelé a német márka olyan utolérhetetlen tempóban, amely megdöbbent még az ellenségeit is a kissé túlságosan nagyartott német militarizmusnak.

A diákok és diáklányok mosolyt visznek el innét a szájukon, de ez a mosoly a határokon fanyar görbület lesz az ajkak fölött és mire a német vagy osztrák városi centrumokba ér, jajgató sírásba, vagy fájdalmas könnyekbe csap át. Temetőbe indulnak el és a temetőből jöttek ide hozzánk. Olyan lehet ez, mint amikor a halálos beteg néhány napra ismét életre kap, hogy aztán végkép visszessék a halálos letargiába. Talán ezeknek a diákoknak még nincsen fogalmuk arról, hogy mit jelent Németország egy hónapos költségvetésében a kétszáz billió márka s talán azt sem tudják, hogy mit jelent az, ha az ötszáz márkás alumíniumpénz előállítására és alumíniumtartalma értékesebb, mint az az összeg, amelyet rárttak a pénzvédelemre. Lehet, hogy a most megnyíló német iskolák talán ezt is megtanítják diákjaikkal és lehet hogy ezek a kis emberpalánták fiatal agyukkal meg fogják érzelni azt, hogy mit jelent egy billió. Itt kezdődik az őszi iskoláztatás és ki tudja, hogy a mai viszonyok között hol végződhetik.

A vonatok, amelyek Berlin, München és Wien felé röpködnek, bánati falevelekkel és virágokkal díszítve, vidáman harsogják a dalt a fiatal gyermektörkökből, hogy: „In der Heimat, in der Heimat, da gibt's ein Wiedersehen“, de a melódia mögött, a vidám pattogó ritmusok és ütemek egybecsendülése alatt ott remeg Középeurópa tragédiája. Ebből a tragédiából indultak el nyár elején a Bánát napsugaras rónáira a csenevész gyermekek és ebbe a tragédiába térnek vissza szenvedni és nélkülözni.

A királyi család temesvári látogatása

(Nem utasítják ki az idegeneket.)

(Saját tudósítónktól.) A temesvári mintavásár megnyitására Ferdinánd király, s az egész királyi család Temesvárra érkezik.

Ezt az állítólagos intézkedést kapcsolatba hozták dr. Biana Jemő sziguranca vezérfelügyelő legutóbbi többszöri temesvári látogatásával s így munkatársunk illetékes helyre fordult felvilágosításért. — A nyert információk alapján megnyugtathatjuk a közönséget: a híresztelésből egy szó sem igaz. Dr. Biana vezérfelügyelő járt ugyan Temesvárott, de itt tartózkodása a királyi család legutóbbi látogatásáról és egyéb hivatalos ügyekkel volt kapcsolatban. A királyi család temesvári látogatására vonatkozólag még semmi intézkedés nem történt. A vezérfelügyelő most utazott le Bucarestbe, hogy a vezérigazgatóságnál a szükséges információkat megadja és a szükséges utasításokat megkapja. A napokban dr. Biana visszatér Temesvárra és akkor fognak dönteni a folytatásban teendő biztonsági intézkedések tekintetében.

Olaszország kilép a Népszövetségből.

(Az albánok Olaszország mellé állanak. — A meggyilkolt tisztet még nem temették el.)

Londonból táviratozzák: Politikai körök lehetségesnek tartják, hogy a népszövetségi tanács holnap olyan közvetítő javaslatot fogadjon el, amely megóvjaa a Népszövetség tekintélyét és Olaszországot és Görögországot bizonyos mértékben kielégíti. Ezzel szemben mások rámutatnak arra, hogy Mussolini ama fenyegetésével, hogy követelése teljesítéséig Korfuban marad, Anglia és a kisantant magatartását rendkívül megneghezítette. Attól lehet tartani, hogy a nagyköveti tanács által elrendelt vizsgálat eredményét Mussolini egyszerűen nem minősíti kielégítőnek és alkalmas keres arra, hogy Korfut, ezt a stratégilag fontos flotta-támaszpontot továbbra is megtarthassa.

Rómából táviratozzák: Az olasz lapok a népszövetségi tárgyalásról úgy írják, mintha Olaszország már kilépett volna a Népszövetségből. A lapok nem kifogásolják, hogy a Népszövetség átengedje a döntést a nagykövetek értekezletének. Mussolini tárgyalt

az angol ügyvivővel és ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy Anglia hajlandó engedni merev magatartásából.

Rómából táviratozzák: A Giornale d'Italia-nak jelentik Korfuból, hogy az ottani vámhivalkat neizetközi ellenőrzés alá helyezett és az olasz kereskedelmi hajóknak megtiltották a görög vizeken való hajózást.

Rómából táviratozzák: Albániában nagy a nyugtalanság, mert a határon görög csapatokat vonnak össze. Valóban valamennyi albán képviselő összegyűlt, hogy megvitassa a fenyegető helyzetet. Az Epocának jelentik Durrazóból, hogy Albánia elrendelte a zárlatot a görög-albán határon. Albániában arra az álláspontra helyezkednek, hogy fegyveres konfliktus esetén Albánia haladéktalanul fegyveresen Olaszország mellé álljon. A tiranai kormány elrendelte valamennyi fegyveres albán készenléti bevezetését arra az esetre, ha a kormány az Olaszország mellett

Intervencióra kiadja a mozgósítási parancsot.

Rómából táviratozzák: Az olasz követ azt jelenti Jaminából, hogy a meggyilkolt olasz tisztek holtteste még Janinában van, mert a görögök megtagadják a katonai tisztelgést a meggyilkoltak koporsói előtt.

Genéből táviratozzák: Görögország, valószínűleg az angol kormány nyomása alatt, azt a javaslatot terjesztette elő a Népszövetségnek, hogy küldjenek ki egy vizsgálobizottságot az olasz misszió tagjainak meggyilkolása ügyében, ezenkívül egy döntőbírósgot, a melynek tagjai egy görög, egy olasz és egy semleges bíró lennének. Ez a bíróság állapítaná meg a görögök kártérítési kötelezettségének nagyságát. A görög kormány javaslatában kijelenti, hogy hajlandó egy svájci banknál nyolc van millió olasz lírát biztosíték gyanánt letétbe helyezni. A Népszövetség tanácsa a mai ülésén főgalkozik a görög javaslattal.

Londonból táviratozzák: Az angol lapok szerint az olasz kormány népszövetségi képviselőinek utasítást adott, hogy **azonnal távozzanak el Genéből, míhelyt a Népszövetség tanácsa az olasz-görög konfliktus kérdésével kezd foglalkozni.**

Belgrádból táviratozzák: A jugoszláv kormány egyelőre tartózkodó álláspontot foglal el az olasz-

görög konfliktus kérdésében, várva a Népszövetség határozatát. A fiumei kérdésben folyó tárgyalások kritikus fázisba jutottak. A jugoszláv sajtó azzal gyanúsítja Olaszországot, hogy **annektálni akarja Fiumét.** Ha a fiumei tárgyalások az olasz kormány magatartása miatt nem vezetnek eredményre, abban az esetben Jugoszlávia

Román propaganda Amerikában.

(Visszajött a propaganda bizottság elnöke. — Nyilatkozik a románok amerikai helyzetéről. — Az antiszemita Ford.)

(Saját tudósítónktól.) Megirtuk ma, hogy Jovin György volt bánáti elemi iskolai tanító, majd élelmezési kormánybiztos, aki a Fundatia Culturale Principele Carol román kulturtársaság megbízásából Gredinar hírlápiró és Oprean lelkész társaságában Amerikában járt propaganda körúton, tegnap hazaérkezett Temesvárra, ahol munkatársunkkal beszélgetést folytatott. Az Amerikában élő románság életviszonyairól a következőket mondotta el a volt kormánybiztos:

— Amerikában körülbelül **fél millió román lakik.** Az amerikai románokat három csoportba osztom. Az első csoportba a **munkanélküliek** tartoznak. Ezek **rengeteg nélkülözéseknek vannak kitéve.** A második csoportba azokat kell sorolnom, akiknek van ugyan munkájuk, de **oly minimálisan ke-**

a Népszövetséghez fordul döntéssért.

Genéből táviratozzák: A Népszövetség ma dönt az olasz-görög konfliktusban való állásfoglalásáról. Az ügyet valószínűleg a nagykövetségi konferenciához utalja, amely legkésőbb pénteken ül össze, hogy haladéktalanul meghozza döntését.

resnek, hogy az esetben, ha takerékoskodni akarnak, nyomorogni kénytelenek. A sok munkát és a meg nem felelő táplálkozást természetesen a szervezet színyli meg. A harmadik csoportba az **alkohol csempészek** tartoznak. — Ezek igen jó módban élnek, nagyon sokat keresnek, viszont minden pillanatban el lehetnek készülvé arra, hogy **a rendőrség rájuk teszi a kezét.** A dolgozó románok túlnyomó része gyárakban robotol, ahol reggeltől estig ugyanazt a lélekölő, gépies munkát végzik. Nagyon sok román kivándorló Délamerikában telepedett le. Ezeknek a sorsa különösen sajnálatra méltó. Legtöbbször acélgyárakban dolgoznak, ahol a rettenetes hőség miatt csak tíz perces munkát végezhetnek. Nagyon gyakori eset, hogy a tíz perc után összeesnek és úgy kell őket felmosni. Rö-

vid szünet után újra megkezdődik a munka, mely tíz percenkint nyolc órán át tart.

Igen érdekes dolgokat beszél Jovin a világhírű Ford multimilliódos automobil gyárossról, akinek rengeteg egyéb ipartelepén kívül nagy hajógyára is van **és készpénzben is legalább 500 millió dollár felett rendelkezik.** Jovin szerint nagyon szereti a román munkásokat, aminek eklatáns bizonyítéka az, hogy egyedül a hajógyárában ötszáz román foglalkoztat. Megemlítésre méltó, hogy Ford fia, akárcsak a jelenlegi elnöke, atyjának egyik birtokán **mint községes mezei munkás dolgozik.** Ford titkára német ember, **Lieboldnak** hívják. Liebold elmondta Jovinnak, hogy Fordra **állandóan két detektív vigyáz,** akiket az a biztosító társaság fizet, melynél Ford élete mesés összegekre van biztosítva.

Ford tudvalevőleg **antiszemita** érzelmű. A világ antiszemita szervezetei közül igen sokat nagy pénzzel támogat és antiszemita érzelmeit egyáltalában nem titkolja. Sőt egy ízben az európai antiszemita heccekkel kapcsolatban megkérdezték, hogy mi a véleménye ezekről? Ford nevetett, majd így szólt:

— Engem kérdez? **Hisz én vagyok a világ legnagyobb antiszemitája!**

Ford egyébként már legközelebb

Temesvároff nagy automobil lerakatot szándékozik létesíteni.

Ezzel kapcsolatban paraszt gyermekek részére hat hónapos tanfolyamot fog rendeztetni, melyen a **legújabb mezőgazdasági gépek kezelését fogják elsajátíthatni.**

Jovin elmondotta még, hogy Gredinaz és Oprean lelkész továbbra is Amerikában maradnak, hogy az ottani románok politikai és kulturális szervezkedését előmozdítsák.

A német tudomány csödéje.

(Bezárták a berlini orvosi társaság könyvtárát.)

Berlinből táviratozzák: Németország híres nyilvános könyvtárai, a német kultúrának legerősebb támogatói és segítői, szükséges anyagi eszközök hiányában egymásután zárják be kapuit, mert nemcsak azokat az összegeket nem tudják megszerezni, amelyek a könyvtár anyagának szükséges szaporítását fedeznék, de még azt sem, amely elegendő volna a meglévő anyag jókarbantartására és a különben rosszul fizetett kezelőszemélyzet ellátására. Most a bezárt könyvtárak sorába került Berlinnek egy nagyon fontos és nagyon értékes bibliotékája, még pedig a **Medizinische Gesellschaft** határozta el, hogy ideig-

Budapesti klubok

az új gazdagok felvétele ellen.

(A Közlöny budapesti tudósítójától.) A klubélet Budapesten, mint általában minden nagy városban, egyik legfontosabb formája a társadalmi életnek és moralitásától, valamint szellemi színvonalától nem csupán a klub jövője függ, hanem nagy mértékben az egész társadalom erkölcsi és szellemi nivója. Ez teszi érdekessé azt a tünetet, amelyet az utóbbi években és még fokozottabb mértékben az utóbbi hónapokban veszünk észre Budapest klubjainak életében.

Sajnálattal kell elismernünk, hogy a klubéletnek ma **lentartó eleme a kártyajáték.** Olyan valóság ez, amellyel számolnunk kell. A kártyajáték jövedelméből tartják fenn a klubokat, főképen azokat, amelyek nagyobb stílusú életet élnek. Amelyek résztvesznek az irodalom és a művészet életében, amelyek könyveket és folyóiratokat vásárolnak, írókat, művészeket támogatnak és általában házi költségeiken kívül egyéb célokra is fordítanak számottevő összegeket. Ezeket a klubokat természetesen nem a tagok tagsági díjából tartják fenn, mert ez a bevétel forrás a kiadásoknak csak jelentéktelen töredékét tudná fedezni. A nagy kiadásokra csakis a kártyajáték jövedelméből telik.

A jobb klubok ennek ellenére nagyszerűen fenntartották eddig az egyensúlyt a játék és a szellemi élet között s tagjait is úgy

válogatták meg, hogy a klub ne veszítse el szimpatikus jellegét, ne váljék közönséges kártyázó társasággá. Ezekben a klubokban nagyon jól érezte magát eddig a legszolidabb tag is, akár tisztviselő, akár író, színész, képzőművész, vagy bármilyen más foglalkozású ember, mert az őt érdeklő lapokon, belföldi és külföldi folyóiratokon és könyveken kívül kedvére való társaságot is talált.

Ez a helyzet most a legtöbb klubban megváltozott. Amelyikben a klub karakterénél fogva más foglalkozású embert nem vesznek fel, mint például a köztisztviselők klubjaiban, ott egészen elhal a klubélet. A tagok nem tudnak annyi tagsági díjat fizetni, hogy a klub megadhassa a tagoknak azt a kényelmet, amelyet megkívánna, a testülethez nem tartozó embert, bármilyen jómódu, nem vehetik fel tagul, azonkívül a klubélet egyéb költségét sem tudja ma már megfizetni a fixfizetéses tisztviselő.

Az írók és a művészek klubjaiban más a helyzet. Ezek felvesznek laikusokat is. Felveszik őket azért, mert résztvesznek a házárdjátékban és ezzel jelentős mértékben hozzájárulnak a klub jövedelmének gyarapításához. És ez a megőzője ezeknek a kluboknak. Ujságírók, írók, festőművészek, szobrászok, muzikusok és színészek között tőzsdéügynökök jelennek meg, vagy más kereskedelmi alkalmazottak, akiket tisztán vagyoni cenzus alapján vesznek fel. Ezek a jövevények nem is sejtik, hogy abban a társaságban, amelybe sikerült bejutniok,

ők képviselik a legkevésbé értékes elemet és úgy viselkednek, mintha ők lennének különben a többinél, a társaság igazi és erkölcsi tekintetben is jogosított tagjainál. Egy-egy tőzsdéügynök, vagy másféle börtés ember, akinek a vakszerencse kedvez és aki ki tudja használni a korona árnyamánál tragédiáját, úgy néz végig bármilyen kitűnő írón, vagy művészen, mintha csak megtűrné őket a társaságában.

Az új elem elszaporodása és sürhetetlen magaviselete nagyon elkészeríti a klubok tegeit, azokat, akik részére megalapították és több helyütt energikus akciót kezdtek az ilyenfajta új tagok felvétele ellen. Elviselhetetlennek tartják, hogy közönséges módorru, többnyire egészen obskurus emberek, akik a tagokkal semmiféle hivatásbeli vagy szellemi közösségben nincsenek, egészen elárasszák és majorizálják a klubot. Nem kívánják, hogy kívánságukat visszaható erővel vegyék figyelembe a vezetőségek, mert belátják, hogy szükség van laikus tagokra, akik lehetővé teszik a klub kényelmes berendezését és nívósabb életét; azt tartják azonban, hogy **ezekből a tagokból éppen elegendő van már mindenütt.** Különben is a régebben felvett laikus tagok általában jobb kvalitású emberek voltak azoknál, akik ellen a mozgalom megindult. Ez a mozgalom nem csupán a szakklubokban indult meg, hanem több kaszinóban és társaságokban is, ahol szintén kellemetlenné teszi a régi tagok életét a sok szerencsefia.

tenesen megszünteti egyébként nagyforgalmu könyvtárának munkáját. Mig egyrészt a könyvek ára, főleg a tudományos könyveké, egyre jobban és szinte fantasztikus arányokat öltve drágul, más részt a tudományos anyaggal rendelkező könyvtárak egymásután bezárják kapuit. Ez annyit jelent, hogy jóformán teljesen megbénul a tudományos munka, mert a tudósok és ebben az esetben a német orvosok megfosztódnak az egyetlen lehetőségtől, hogy valamiképpen a tudományos könyveket és szükséges folyóiratokat legalább átnézhessék.

Aradon nem bocsátanak el városi tisztviselőket

(Mi a belligyminiszter Intenciója?)

(Saját tudósítónktól.) Élének aggodalmat keltett Aradon az a belligyminiszteri rendelet, amely szerint a románul nem tudó városi tisztviselőket el kell bocsátani a közigazgatás kötelékéből. A rendelet a legnagyobb riadalmat keltette a városi tisztviselők körében, mert az a hír terjedt el hogy október elsejére huszonhárom tisztviselőt bocsátanak el, kiknek nagy része nő, családos ember és évek óta szolgálja a várost. Illetékes helyen nyert értesülésünk szerint valószínűleg egyetlen tisztviselőt sem bocsátanak el. A belligyminiszteri rendelet intenciója ugyanis nem az, hogy megbüntesse azokat a tisztviselőket, akik képtelenek voltak a román nyelvet teljesen elsajátítani, hanem az, hogy minden tisztviselő megtudjon felelni hivatásának és hogy annyira ismerje az állam nyelvét, amennyire hivatásában szükséges. Arad városi tisztviselőinek mindegyike román nyelven teszi meg jelentéseit és mindenki beszél annyira az állam nyelvét, hogy szükség esetén a felekkel érintkezni tudjon. Ha a város vezetősége a rendelethez alkalmazkodik, nem lesz szükség egyetlen tisztviselő elbocsátására sem.

Tanügy.

— Tankötelesek összeírása Aradon. Holnap kezdődik Aradon a tankötelesek összeírása. A hatóság kéri a szülőket, hogy álljanak az összeírók rendelkezésére.

— Iskolai beírás. Az aradi Piata Mihai Viteazulon (volt Ferenc-téren) lévő állami magyar tanyművelő polgári fiú középiskolában a beírások már megkezdődtek és szeptember 14-éig naponta folytatódnak. Szeptember 14-e után már csak kivételesen és folyamodvány útján vehetők föl a későn jelentkezők. A beírási díj, tandíj, stb. egész évi összegét az állami középiskolában összesen száz leiben állapították meg. A javítóvizsgálatos tanulók is szeptember 14-éig jelentkezzenek. A javítóvizsgálatok szeptember 15-én lesznek. Tankönyvek, füzetek, stb. beszerzésére az előadások megkezdésekor a tanári kar ad felvilágosítást és tájékoztatást. Szegénysorsu jótanulók tandíj- és tankönyvedvezményben részesülnek.

Japán kataklizmája.

— Újabb földrengések. — Elpusztult diplomata. — Negyvenezer európai halála. — Tokio, a nagy temető. — Szemtanuk a pusztulásról.)

(Saját tudósítónktól.) A fától Japánból kerülő utakon Európába érkezett hírek szinte óráról-órára borzalmasabbnál - borzalmasabb részleteket hoznak. Ha az ideérkezett hírbíreknak csak egy töredéke is igaz, úgy a világ tanácstalanul áll azzal a katasztrófával szemben, amelyhez hasonlót a világtörténelem eddig még nem mutatott fel. Még mindig él az emberekben az a gyenge remény, hogy a Pekingen keresztül érkezett elremitő számok és adatok csak a pánikokozta halálfelelem rémlátásai. Amennyire az elmúlt világháború megtanította az emberiséget arra, hogy a lehetetlenséget is tényeknek vegye, úgy nincsen olyan emberi fantázia, amely csak fogalmat is alkothatna magának arról, ami Japánban történt, ahol rövid néhány óra alatt három millió ember pusztult el. Ha azonban az tűnik ki, hogy a milliók számok csak százezrekké degradálódnának, úgy is remitő memento ez az emberiségre, mert mindig eszébe juttatja, hogy az ember tehetetlen báb az elemi csapásokkal szemben.

A kábelcson és a szikrafávirókon érkező és sok esetben egymásnak ellentmondó táviratokból azonban mégis kialakul egy kép: Tokio kétharmadrésze romokban hever, Yokohama lángokban áll, vagy talán már el is hamvadt, a földrengés következtében megsemmisült kisebb-nagyobb városok száma meghaladja a tizenkettőt. A még megjelenő kevés japáni újságban fölcsendül a fájdalmas hang: Japán fejlődését a katasztrófa generációkra visszavetette.

Diplomata halála.

(Londonból táviratozzák: Ide megérkezett Japánból az első hivatalos távirat, amelyet a Kobei angol konzul küldött. A jelentés szerint a tokiói és yokohamai angol konzulok meghaltak, az amerikai és francia nagykövet megmenekült, az olasz követség személyzete szintén életben maradt, csak Martino nagykövet lett áldozata a katasztrófának.

Berlinből táviratozzák: Az ifteni külügyminiszteriumhoz mind ezideig nem érkezett hír dr. Solf japáni német követ sorsáról. A tokiói német követség a császári palota közelében van, amelyet az eddigi jelentések szerint tüzvész támadott meg, de nem pusztított el.

Európai áldozatok.

Londonból táviratozzák: A földrengés következtében a Tokion keresztül folyó folyam kiáradt és minden hidat elsöpört. Hakone helyiségben sok külföldi tartózkodik, akik minden élelem és segítség nélkül állanak. Közöttük sok a sebesült. A megmenekült külföldiek azt állítják, hogy a katasztrófának mintegy negyvenezer európai és amerikai áldozata van.

Londonból táviratozzák: Különböző hajók utasai, akik szemtanúi voltak a katasztrófának, San-Franciskoba táviratoztak. Ezeknek a becslése szerint az áldozatok száma két és három millió között van.

Újabb földrengések.

Londonból táviratozzák: Osakából jelentik, hogy az elmúlt éjszaka Tokio körül ismét három heves földrengést észleltek. A kormány elhatározta, hogy a megmaradt lakosságot a fővárosból eltávolítja és több nagyvárosban helyezi el. A csapatok megkezdték az utcán heverő holttestek eltávolítását, ami irtózatos munka, mert Tokióban mindössze negyvenezer ember tartózkodik. A vulkánok még mindig működnek.

Newyorkból táviratozzák: A kaliforniai partról hatalmas szökőár feltűnését jelentik, ami valószínűleg a földrengés következtében keletkezett.

Elpusztult Japán leggazdagabb része.

— A császári palotája. — Ahol legerősebb volt a földrengés.

Londonból táviratozzák: Az eddigi jelentésekből kitűnik, hogy Japánban háromszázötven kilométeres vonalon, Tokio és Osaka között pusztított a földrengés. Japán leggazdagabb és legsűrűbben lakott része esett áldozatul a katasztrófának. Tokio és Osaka között a legtöbb város és falu elpusztult. A pusztulást nem annyira a földrengés, mint inkább tüzvész okozta. Tokióban a legtöbb nagy épület romokban hever. A császári palota pusztulását még nem erősítették meg. Az 1889-ben újjáépített császári palota, amely a város közepén fekszik egy kisebb magaslaton, eredeti japán stílusban épült, anyaga fa, csupán a tetőzete réz. Az épület maga nagykiterjedésű és Hirohito régensherceg, aki a jelentések szerint megmenekült rezidenciája. A betegeskedő öreg császár Nikoban lakik már évek óta. Az egész területet, amely a császári palotát környezi, árok veszi körül. A palota régebben a császári hercegek lakásul szolgált, miután a császár maga legnagyobb részt Tokion kívül lakott. A Siba-negyed, amely Tokio tizenkét kerületének egyike, állítólag sértetlen maradt. Ez a város nyugati felében terül el, leginkább kereskedők és hivatalnokok lakják. A negyedben lakó idegenek száma meglehetősen nagy. A bedőlt Junikai-torony, amely a város keleti részét elfoglaló Asakusa kerületben van, Japán legmagasabb épülete és elnevezései is az Asakusa kerülettől nyerte. A torony maga tizenkét emeletes, míg a többi toronyok legfeljebb ötemeletesek. Ugyanolyan impozáns módon emelkedik ki Tokio többi házai közül, mint a bécsi Szent István templom tornya, de építészeti szempontból művészi értéke nincsen, miután csak kilátó toronynak építették és nem helyeztek nagy súlyt az építészeti szépségekre. A torony jelenleg magánkézben van és belépő díj mellett mindenki megtekintheti. A legfelső emelet kilátóhelyéről Tokio gyönyörű panorámája ejti csodálatba a nézőt. A már régen kialudt Fuji-vulkán, amelynek a közelében a földrengés a legerősebb volt, a Kai tartományban van, mintegy nyolcvan angol kilométernyire Tokiótól. Megemlítendő még, hogy Tokióban öt nagy vasútvonal van, amelyek az eddigi

műleg a földrengéstől keletkezett. Számos hajó elsüllyedt.

Elpusztult császári hercegek.

Londonból táviratozzák: Tokiói jelentés szerint az áldozatok között van Kaya hercegnő és Tomosina herceg, mindketten az uralkodó család tagjai. A már jelentett Matsukata herceg nem tagja az uralkodó háznak, hanem a császári ház pecsétőre. Yoshitomo mikádó, aki helyett már 1921. óta Hirohito régensherceg uralkodik, Nikkoban levő rezidenciájában tartózkodik, amely 100 kilométernyire van Tokiótól. A mikádónak semmi baja. A tokiói császári palota, amint arról már híradás érkezett, a szerencsétlenül jártak számára megnyitja. Ez az eset egyedül áll Japán történetében, mert mindezekig japáni ember, ha csak nem viselt magas méltóságot, nem lépte át a császári palota kapuját.

jelentések szerint mind tönkrementek.

Elsüllyedt hajók.

Párizsból táviratozzák: Megállapították, hogy a földrengés központja Idzson félszigetén van, amely husz esztendő alatt a legveszélyesebb földrengések színhelye volt. A félsziget mintegy kétszáz kilométernyire fekszik Tokiótól és vulkánikus eredetű.

San Franciscoból jelentik, hogy Kalifornia partján több hajó ismeretlen okokból elsüllyedt. Valószínűnek tartják, hogy a japán földrengés utóhatásaként fellépő vulkánikus erő oka a hajók elpusztulásának.

.....

Szénhiány

Csehországban.

(Beszüntetik Prágában a villamos forgalmat. — A vasúti forgalom korlátozása.)

Prágából táviratozzák: A sok sztrájk, a sok szállítási zavar, a minden oldalról előretörtető munkásszolgálat első és legsúlyosabb tünete a Csehszlovákiában beállott szénhiány. Az ország különböző részeiből nem érkeztek még hivatalos jelentések, ellenben a fő város helyzete ma már tiszta képet nyújthat a szénhiány folytán beállott üzemi zavarokról. — Aki ismeri Prága jelenlegi forgalmát, a villamos vasutak fontosságát, csak az tudja felfogni, hogy mit jelent a városi villamos vasutak igazgatóságának közleménye, amely szerint korlátozni fogják a villamos vasutak forgalmát. — Az üzemvezetőség kommunikációjában már közölte is a főváros közönségével, hogy a kevésbé használt városi vonalakon megszünteti a forgalmat. Sőt azt is tudomására hozta a városi tanácsnak, hogy ha a szénhiány néhány napon belül nem javul meg a forgalom teljesen megbénul. A bányászstrájk pedig egyre tovább tart s ma már arról beszélnek, hogy a vasúti forgalomban is bizonyos restrukturációkat fognak igénybe venni. A cseh államvasutak szénkészlete három hó-

napra elegendő, azonban figyelembe kell venni, hogy a szénszállítás maga is sok időt vesz igénybe s ha a szénhiány rövid néhány napon belül nem lesz pótolható, úgy a vasutigazgatásnak már a jövő hét folyamán igénybe kell venni a takarékoskodást, mivel nem lehetetlen, hogy három hónap leteltével nem lesz lehetséges pótolni a hiányzó szénkészletet.

Hogy áll a leu?

Szeptember 6-án 100 leiert adtak:

Nálunk:

2.53 svájci frankot,
8.20 francia frankot,
15.75 szokolt,
9000 külföldi magyar koronát,
12000 tényleges magyar koronát,
15000 belföldi magyar koronát,
31.600 osztrák koronát,
7.000.000 német márkát.
Zürichben 2.52 1/2 frankot
Parisban 8.25 frankot
Budapestben 9100—1010 kor.-t
Bécsben 32.100 osztrák koronát
Berlinben 9.200.000 márkát
Belgrádban 44.— dinárt
Londonban 980 fontot.

Sport.

A temesvári kerület készülődése a királyi pár fogadtatására.

A temesvári sportkerület is serényen készülődik a temesvári királylátogatásra. Az egyesületi egyhangulag elhatározták, hogy legalább is 22 aktív játékosal, teljes dressben vonulnak fel mind-egyik egyesület külön zászló alatt. — Impozáns és a temesvári sport nagy fejlettségéről tesz majd tanubizonyságot ez a hatalmas felvonulás, hisz magának Temesvár városának nem kevesebb mint 18 működő egyesület van, nem véve számításba az „Előre” evezős, a „Korcsolyázó” és a „Temesvári Tornaegyletet”. Magának a sportfelvonulásnak egységessége és egyöntetűsége céljából Teleszku alkerületi elnök és dr. Petric alkerületi titkár, valamint a 18 egyesület intézőjéből külön bizottság alakult amely Murarescu dr. Kerületi főtitkár révén összeköttetésben áll a nagy fogadó bizottsággal és így, a legnagyobb körültekintéssel illeszti a felvonulás programjába a temesvári sportegyesület felvonulását. A bizottság a jövő hét szerdáján ülést tart s ott teljes egészében kikristályosodik a temesvári kerület, mikénti szereplése.

A királylátogatás maradandó emlékéül, ismerve az itteni sportvezetőség — a királyi ház érdeklődését és meleg szeretetét a sport mint nemzetfejlesztő érték iránt — elhatározta egy hatalmas bronzplakett veretését, melynek mintázására Rubletzky Géza szobrászművészt kérték fel. A plaketten az összes temesvári egyesület neve és jelvénye rajta lesz. A plakett mű-

vészt voltát Rubletzky művész egyénisége eleve is biztosítja.

— Az AMTE Gloria-CFR. vándordíjmérkőzés hátralevő tíz percét szerdán este játszották le. Az eredmény azonban nem változott és így a mérkőzés végleg 1:1 arányban eldöntetlenül végződött.

— Az Aradi Athletikai Club szeptember hó 8-iki, szombati atletikai versenye a beérkezett nevezések tömege után ítéltve, az év legsikerültebb atletikai versenyének ígérkezik. Péter, dr. Vajna, Dávid, Márton, Stefán, Kabát, Steinfeld, Schwellengraber, Fritz és fentiekén kívül athlétáink színe-java vesz részt a versenyen, melyen előreláthatólag több rekordjavítás is lesz. A verseny kezdete szombaton d. u. fél 4 óra, az előfutamok d. e. 1 órakor mennek végbe az AAC. Str. Teodor Serb (Török Gábor) utcai sporttelepén.

— A Cluj—Timisoara válogatott match, melyet még áprilisban kötött le a kerület szeptember 9-re, valószínűleg a clujai kerület indolenciája folytán, elmarad. Nem értjük a clujiak eljárását, de egyet konstatálunk, hiányzik dr. Morár.

— NAC. ATE.—Kinizsi—Unirea vasárnap és kedden, az elmaradó Cluj—Timisoara körmérkőzés helyett a fenti körmérkőzés kerület lebonyolításra a Kinizsi—Unirea pályán. Tekintve, hogy a körmérkőzésen szereplő csapatoknak erős bajnoki mérkőzéseik vannak még hátra, erős küzdelemre nincs kilátás. A körmérkőzés első helyezette a két timisoarai csapat.

— A budapesti MTK. és FTC. Timisoarán. Az Unirea karöltve a Kinizsivel, a két budapesti csapat vendégszereplésén fáradozik. A bucaresti központ bejegyzése meg van már s így csak az alkalmas időpont megválasztásától függ a mérkőzés megtartása. Reméljük, hogy a sportérítkezés felvétele jótékony hatással lesz a két ország közötti érintkezésre.

Sikkasztó adóhivatali főnök.

(Négy évi börtön, tíz évi hivatalvesztés.)

(Saját tudósítónktól.) Egy évvel ezelőtt hivatalvizsgálat alkalmával kiderült, hogy a kisjenői adóhivatalnál 60 ezer leit elsikkasztottak. A lefolytatott nyomozás megállapította, hogy a sikkasztást Molnár Zoltán adóhivatali főnök követte el, aki egyben a pénztárt is kezelte. Azonnal letartóztatták és vele együtt az aradi ügyészség fogházába került Nona Vespasian adóhivatali ellenőr is, akit azzal gyanúsítottak, hogy tudomással bírt főnöke sikkasztásáról, sőt ő is részesedett a pénzből és éppen ezért nem tett feljelentést. Ma tárgyalta az aradi törvényszék büntető tanácsa a Molnár bűnpörét. A vádlott azzal védekezett, hogy az elsikkasztott pénz hivatali beruházásokra költötte. Könyveket vett, renováltatta a hivatal helyiségét abban a hiszemben, hogy a kiadásokat az állam megtéríti. Bevallotta, hogy több nyugtát meghamisított, de ezekről Nona ellenőr nem tudott. Az ellenőr a tárgyaláson igazolta, hogy a sikkasztásról nem bírt előzetes tudomással, a nyugtákat is zárva tartotta és az iratok átadását különböző ürügyekkel mindig elodázta. Pausesti ügyész az ellenőr ellen a vádat elejtette és a bíróság ellene az eljárást megszüntette. A vád-

és védbeszédük után a bíróság tanácskozássra vonult vissza és Molnár Zoltánt sikkasztás miatt négy

évi börtönre és tíz évi hivatalvesztésre ítélte. A vádlott az ítélet ellen fellebbezett.

Leszállították a kenyérárakat.

(Maximálás egy hónapi tartamra. — Nem szabad kevesebb sulyu kenyeret adni.)

(Saját tudósítónktól.) Arad város tanácsa ma délelőtt egy hónapi időtartamra újból maximálta a kenyér és liszt árát.

Az új maximálás kellemes meglepetést hoz Arad közönségének, mert az árak megállapításánál figyelembe vették az ideiglenes gabonatermést és teljesen alkalmazkodtak a miniszterium által meghatározott árakhoz. A miniszterium annak idején úgy határozott, hogy a pékeknek joguk van a városok tanácsainak jóváhagyásával a kenyér sulyából tíz százalék sulyvesztést leszámitani, vagyis egy kilogramm kenyér áraban kilencven dekát adni. A miniszterium a barna kenyér kilóját öt leire maximálta és ezért az összegért Bucarestben kilencven dekát adnak.

Ezt a komplikált számítást a tegnapi tanácsülés úgy módosította, hogy a pékek kötelesek az egy kiló kenyeret teljes sulyban kiadni és a tíz százalék sulytöbbletért tíz százalékkal drágábban adhatják a kenyeret a bucaresti maximális árnál. Az árak, amelyek holnap lépnek életbe, lényegesen olcsóbbak az eddigieknél. Az új kenyér árak a következők:

Barna kenyér-liszt malomban zsák nélkül kilogrammonként 5 lei, ugyanez pékekhez szállítva zsákkal és minden költséggel 5 lei 60 bani, barna kenyér-liszt kicsiben 6 lei 25 bani. Főző-liszt malomban 8 lei, pékeknek 8 lei 60 bani, kicsiben 9 lei 60 bani. Nullás liszt 8.50, 9.10 és 10 lei 50bani. Barna kenyér kilója 5 lei 50 bani, a fehér kenyéré 8 lei 75 bani.

Kerékpáros repülőgép a Maroson

(Aradi mechanikus találmánya. Két percig biotkín a levegőben.)

(Saját tudósítónktól.) Érdekes és mindenképpen figyelemreméltó találmány készül megvalósulni Aradon. A találmány lényege tulajdonképpen nem újkeletű. Légcsavaros vizikerékpárról van szó, amit már külföldi gyárak és feltalálók — főleg Franciaországban — megvalósítottak. Ami az aradi találmány lényegét illeti, a propelleres ujtással bizonyára fel fogja hívni a szakörök figyelmét.

Párisban és Hamburgban — az előbbi városban a Szajna folyón, az utóbbiban pedig a tengeren — az ilyen vizikerékpárokat főleg teherszállításra használják fel. — Ezen a téren a találmány bevált és ma is használatos.

Az aradi feltaláló, illetve a találmány aradi tökéletesítője: Schmotzer Béla mechanikus, a Bodnár József irógép-cég alkalmazottja. Schmotzer hónapok óta foglalkozik ezzel az ötlettel és több tervezés után végre konstruált is magának egy propelleres vizibiklót, amelynek a lényege az, hogy a vízben, illetve a víz felett kerékpározni is lehet vele, de bármelyik pillanatban fel is repülhet. A hidroplánszerű tervezet természetesen mégis inkább kerékpár, mint repülőgép, de mindenesetre olyan egyszerű és megkapó gép, ami a technika energiáinak újabb bizonyítékát adja.

Schmotzer a Perényi-utca 16—18. számú ház udvarán dolgozik négy hónapja egyfolytában. Ez alatt az idő alatt kétszer is javított a konstrukcióján, amellyel már három ízben próbálkozott a Maroson. A legutóbbi próbálkozás meglepő sikerrel járt. Schmotzer

tanak jelenlétében tíz percig kerékpározott a ví-

zen, aztán hirtelen felemelkedett, két-három méter magasra, a víz színe fölé. Körülbelül két pernyi repülés után ismét visszaszállt és tovább kerékpározott végig a folyón.

Az új vizikerékpár, vagy kerékpáros vízi repülőgép tetszetős alkotás, elől a két jellegzetes repülőgép hajtókerékkel. Schmotzer sok reményt fűz a kísérleteihez, amelyekben anyagilag és erkölcsileg támogatja Bodnár József aradi irógépkereskedő. Az új konstrukciót meghívott szakértők és újságírók előtt Schmotzer még ebben a hónapban bemutatja a Maros folyón.

Négy évből — hat év.

(Amikor a védő nem felel.)

(Saját tudósítónktól.) Pivarszki Koszta jómodu módosi gazda ez év február 12-én a vendéglőben összeszólközött Gagyan Jóva gazdával. Pivarszki hazament és kapujában lesben állott, mert tudta, hogy Gagyának arra kell hazamennie. Éjjel felé érkezett oda Gagyan két barátjával, Dovatov Szvetozárral és Radivoj Rankovval, akik botokkal döngötték Pivarszki kapuját. Pivarszki Koszta revolverével négy lövést tett, amelyek közül kettő megölte Gagyan Jóvát, a másik két golyó pedig Radivojt sebesítette meg súlyosan. A temesvári törvényszék annak idején négy évi súlyos fegyházra büntette a gyilkos gazdát és a ma tartott fellebbviteli tárgyaláson a tábla hat évre emelte fel büntetését.

Az ügynek különös jogi érdekesége van. A törvényszék ítéletét annak idején a vád képviselője nem felebbozte meg és most a táblai ítéletnél a főügyész súlyosbíttásért felebbozott. Dr. Lintia Liviusz temesvári ügyvéd, Pivarszki védője semmiségi panaszt jelentett be és jogászai körökben nagy érdeklődéssel várják a semmisítőszék döntését.

Ertékpapírról — ingatlan.

(Házvásárlási láz Budapesten. — Iróból könyvkereskedő. — Százmillió házak.)

(A Közlöny budapesti tudósítójától.) Mibe fektessem a pénzemet? Ez a kérdés lebeg azok ajkain, akik az utóbbi hetek alatt a tőzsdén óriási nyereségre tettek szert. A feleletet megadja az élet. Próbálkoznak készpénzzel, valutával, külföldi valutát érő papírral és sok más mindennel; ékszerrel, szőnyeggel, nagyon sokan könyvvel — egy neves újságíró, Szőlőssy Zsigmond, könyvüzletet nyitott. Budán és igen sok ingatlannal. Csodálatos folyamat ez. Anynyi lakást adnak el ma Budapesten, mint máskor lakásberendezést és a lakásért kapott pénzzel a tőzsdén feltörő emberek házakat vásárolnak. Igen élénk spekuláció van házakban és telkekben, de földbirtokban nincs.

Azok a gozdogok, kiknek lakásra van szükségük, főleg Budán keresnek családi házakat megvételre. Egy három-négyszobás lakás lelépési díja 20—30 millió és száz millióért egész csinos házat lehet vásárolni a második kerületben. A villák, a Gellért-hegy, a Rózsadomb körül és az Isten-hegyi uton azonban nagyon drágák. A héten adtak el egy villát az utóbbi helyen 360 millióért. Még drágábban a városligeti Fasorban és a Stefánia uton ahol 800 milliót is kértek már villáért.

A pesti oldalon csak nagyobb házak iránt van érdeklődés. — A Szabadság-tér és a Nyugati pálya udvar környéke a legdrágább, itt másfélmilliárdos házvétel is volt. A nagy köruton alig van eladó ház. A Teréz-körut 22. számú házat a múlt héten 850 millióért vette meg egy gépgyáros. — A többi köruton már olcsóbbak a házak. A Boráros-tér környékén már 300 millióért lehet palotát kapni. Igen élénk a forgalom a belvárosi földszinti és egyemeletes házakban, mert ezekre ráépítnek. A vidéken is nagy ingatlan vásárlás folyik és a házak roppant drágák. — Debreczenben, a főuton 320 millióért kelt el egy bérpalota a napokban.

Nagyon érdekes jelenség az is, hogy készpénz ma alig szerepel a budapesti ingatlanforgalom lebonyolításánál. Legfőbb fizetőeszköz az értékpapír, amelyet az üzletle-

kötés napján érvényben levő kö-zépárfolyamon számoltak el. Ha valakinek nincsen éppen megfelelő papírosa, vagy az eladó nem bízik a felkínált papírosban, akkor a legközelebbi Kassza nap a fizetési terminus, még pedig valószínűleg. Ez azt jelenti, hogy az eladó által

Három vasuti szerencsétlenség a Bánátban

(Valamennyi tegnap éjjel történt. — Pozdorjává tört vagonok. — Emberéletben nem esett kár.)

(Saját tudósítónktól.) Tegnap éjjel a Temesvárról este elindult személyvonat Topolovát községtől két kilométernyire ugyanazon a vágányon szembe találkozott a Simplonnal és csak hirtelen fékezéssel egymás közvetlen közelében állították meg a két vonatot.

A súlyosabb katasztrófát a mozdonyvezetők éberségének így sikerült elkerülni. A személyvonatot visszatolatták Topolovatra és a vonatok késéssel folytatták útjukat. Az utasoknak a hirtelen fékezésből származó rázkódtatás és kisebb ütődéseken kívül nem történt bajuk.

Lugojon (Lugoson) tegnap éjjel egy negyven kocsiából álló

kiválasztott értékpapír akkori árfolyamát kell a vevőnek kifizetnie amely az a bizonyos kasszánapon kialakul. Amióta a tőzsdén hossz van, az ingatlan tulajdonosok külföldi valuta helyett inkább értékpapírokat kérnek fizetési eszközül.

tehervonat kettészakadt és tíz vagon teljesen összetört.

A vonat fékezés közben szakadt ketté és a vagonok egymásnak szaladtak. Egy fékező a kocsiironcsok alá került. A munkások, akik a kocsiironcsokat bontogatták, éppen találták meg a romok alatt a lezuhant fékezőt, akinek csodálatosképpen semmi baja sem történt.

Kafánsebesen szintén tegnap éjjel egy Temesvárról érkező tehervonat beleszaladt az állomáson álló tolatószerelvénybe. Több kocsi pozdorjává tört és a pálya szétrongálódott. A forgalom öt óráig szünetelt, amíg a szétrongált pályatestet ideiglenesen rendbehozták.

Valuta-reform Magyarországon.

(Tárgyalás új értékálló pénzgységről.)

(Saját tudósítónktól.) A valuták ingadozása, amely a gazdasági élet bizonytalanságának fő oka és a kereskedelmi forgalomban állandó zavarkat idéz elő, végre határozott lépésre készítette a magyar Kormányt, amely elsőnek nyúl erre lyes kézzel ehhez a problémához azok közül az államok közül, amelyekben a valutakilengések megakadályozása és az ezzel járó gazdasági bajok áthidalása a legégetőbb témát alkotja. Már korábban szó volt Magyarországon arról, hogy az ingadozó koronavaluta mellett egy kiegészítő valutát állítsanak fel, amely mint számolási érték állandó érték mérőül szolgálhat. Több tervezet merült fel a kérdés megoldására és ezek között a legérdekesebb a bizaváluta, amely egy meghatározott fajta búzának egy métermázsáját szabta meg egységül és a buza értékben nyújtott hitelt, vagy bankbetétet a meghatározott mennyiségű buza napi árán kell kifizetni az esedékesség napján.

A különféle tervezeteket többször megtárgyalták a magyar gazdasági, pénzügyi és kereskedelmi egyesületek és szakemberek és a magyar kormány is több alkalommal tartott ebben az ügyben. — Mint mai budapesti távirat jelenti, a magyar kormány a parlament, a mezőgazdaság, a bankok és az ipar bevonásával újabb értekezletet tartott az értékálló valuta ügyé-

ben és az értekezlet eredményeként néhány nap múlva határozott terv várható a valutareformra vonatkozólag, amelyet a magyar kormány azután rövidesen végrehajt.

A valuta-követelések.

(Érdekes elvi döntés Jugoszláviában.)

Ujvidékről jelentik: Az ujvidéki ítéltábla nagyfontosságú elvi döntést hozott a valutakövetelések megítélése kérdésében. Egy ujvidéki cég 1921. évben egy csehországi gyárnál 43.000 cseh korona értékű árut rendelt meg. A kereskedő és a gyáros úgy állapodtak meg, hogy a vételárát a megrendelő 1921. év november hó 1-én fizeti meg. Minthogy a megrendelő a lejáratkor fizetési kötelezettségének nem tett eleget, a gyáros beperelte. Az ujvidéki törvényszék előtt a kereskedő beismerte, hogy tartozik az összeggel, de azzal védekezett, hogy a cseh korona magas kurzusa miatt nem tud fizetni. A törvényszék elmarasztalta az adóst és arra kötelezte, hogy a tartozását — 43.000 cseh korona — az ítélet keltekor, vagyis 1922. év novemberében volt árfolyam szerint — fizesse ki.

Felebbozás folytán az ügy az ujvidéki ítéltábla elé került, mely ítéletével úgy változtatta meg az elsőfoku ítéletet, hogy a kereskedő nem az ítélet keltekor, hanem

a kikötött fizetési nap szerinti árfolyam szerint tartozik a 43.000 cseh koronát fizetni.

Az ujvidéki ítéltábla ezzel a határozattal a valutakövetelések megítélése tekintetében arra a jogi álláspontra helyezkedett, amit a magyar Curia már hónapok óta állandóan követ.

HIREK.

— A királyi pár temesvári fogadtatása. A királyi család timisoarai fogadtatásának előkészületeire ma délután a prefekturán nagyobb tanácskozás folyt, amelyen Coste Gyula dr. prefektus, Balán Kornél alispán, Gheorgevicu Lucian dr. főpolgármester, Badescu tábornok, Liuba Valér rendőrfelügyelő és a megyei főszolgabírák vettek részt. Több bizottságot alakítottak, amelyek a részleteket folgozzák ki és munkájukról szombaton tesznek jelentést. A királyi család timisoarai látogatása alkalmával, mint tervbe van véve, Rékás és Izvin községeket is meglátogatják.

— Megszületett a szerb trónörökös. Belgrádból érkezett jelentés szerint Mária szerb királynő tegnap reggel három órakor egy egészséges fiú gyermeknek adott életet. Az újszülött a szerb trón örököse és unokája a román királyi párnak.

— Bratianu miniszterek Prágai látogatása. Prágából táviratozták: Bratianu Jonet miniszterek ma meglátogatta Svehla csehszlovák kormányelnököt, a szenátus és a Kamara elnökét, továbbá Prága főpolgármesterét. A miniszterelnök még a mai nap folyamán Szlovénzkóba utazik az ott tartózkodó Masaryk meglátogatására.

— Öt miniszter Temesvárott. A svábok letelepülésének honnapi kétszázévesztendő évfordulója alkalmával tartandó ünnepségeken öt miniszter vesz részt, köztük a pénzügyi és kereskedelmi miniszterek. A vendégek részére a Grand Hotelben gondoskodtak szállásról.

— Amnesztia lesz Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: A királyi család ma Belgrádba érkezett. Mária királyné rosszulléte miatt csak egy félóra elteite után hagyhatta el az udvari vonatot. A király, tekintettel a közeli örvendetes családi eseményre, utasította az igazságügyi minisztert egy amnesztia-rendelet elkészítésére.

— Új román hetilap. Timisoarán (Temesvárott) dr. Lintia Liviusz timisoarai ügyvéd szerkesztésében tegnap délután „Conservatorul” címen új románnyelvű hetilap jelent meg, amely a Marghiloman vezérlete alatt álló konzervatív-progresszív párt programja alapján áll.

— Tanári áthelyezés. Csoplek Szilveszter timisoarai (temesvári) állami kereskedelmi iskolai tanárt ugyanazon minőségben a timisoarai Diaconovici Loga liceumhoz helyezték át.

— Öngyilkos gazda. A murányi csendőrség jelentése szerint Brucknau határában, körülbelül 500 méternyire a vasuti sínektől Karp Sándor holttestére akadtak. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a nevezett megmérgezte magát.

— **Postatiszti tanfolyam Temesvárott.** Október hó elsején postatiszti tanfolyam nyílik Timisoarán (Temesvárott), melyen érettségi bizonyítvánnyal bíró postatisztek vehetnek részt. A felvételi vizsgák tegnap fejeződtek be. tanfolyamra harmincöt hallgatót vesznek fel, de jelentkező nem volt s így már négy középiskolai képesítéssel bíró egyeneket is vettek fel, miután egy „érettségi-pótlót” tettek velük a bizottság előtt. Azok a postatisztek, akik ezt a kétféves tanfolyamot elvégezték, vezető állásokat fognak betölteni, vagy pedig mint tanárok fognak működni, az ezen tanfolyammal párhuzamosan működő hat hónapos altiszti tanfolyamon.

— **Eltűnt pénztárca 10000 leiel.** Schmall Izidor, a timisoarai (temesvári) Gvajnapar r. t. raktárfőnöke tegnap délben feljelentést tett a gyár városi rendőrségen, hogy a délelőtti folyamán eltűnt a pénztárcája, melyben okmányokon kívül 10 darab 1000 leies bankó volt. Délelőtt 9 órakor irodájában még kifizetett a Thomas kalapgyár egy alkalmazottjának 30 leit, de arra nem emlékszik, hogy a tárcát az íróasztalra tette-e, vagy pedig vissza a kabátjába. A nyomozást megnehezíti az a körülmény, hogy esetleg az utcán is elveszthette a tárcát, mert hiányát csak délben, a lakásán vette észre.

— **Egyetemi hallgatók magyar utlevelei.** Egy régebbi belügyminiszteri rendelet ölképpen intézkedett, hogy egyetemi hallgatók, akik Magyarországon akarták tanulmányukat folytatni, nem kaphatnak utlevelet. Egy újabb rendelet azonban hatályon kívül helyezte ezt a megszorító rendelkezést s így 30 timisoarai (temesvári) ifju utlevelet kért Magyarországra, hogy Budapesten látogathassák az egyetemet. Legnagyobb meglepetésükre azonban megtagadták nekik az utlevél kiadását. Tekintettel arra, hogy az utlevél megtagadása lehetetlenné teszi részükre tanulmányaik folytatását s a vizsgák letételét, az érdekelték Cosma Aurél miniszterhez fordultak közbenjárásért. A miniszter meghallgatta a kérelmet s megígérte, hogy az ifjak érdekében eljár, hogy az utleveleket mielőbb megkapják.

— **Korlátozott postaszolgálat.** A timisoarai (temesvári) postafelügyelőség az összes alája rendelt postahivatalokban korlátozott szolgálatot rendelt el. Ez a korlátozás a város területén és a vidéken működő hivataloknál nem igen fog zavart okozni, de annál érthetlenebb, hogy a pályaudvari hivatalokban is ezentúl csak reggel 8—12-ig és délután 3—6-ig van szolgálat. A táviró szolgálat a régi maradt.

— **Utazásra el ne feledjünk Diana sóshorszeszt magunkkal vinni.** Altala, egyszerű szolgálat folytán, megmenekszünk a vakori rosszullettől.

— **Gép- és gyorsírási tanfolyam** szeptember 17-én kezdődik Bodnár írógépvállalatnál Aradon, a főosztálya szemben

— **Tífuszgyanus megbetegedés Temesvárott.** A timisoarai (temesvári) rendőrség tegnap délután tartóztatta Mazán Péter csavargót, akinél megmotozása alkalmával 16 ezer leit találtak. Minthogy a letartóztatott súlyos betegnek látszott, beszállították az állami kórházba, ahol tífuszgyanus tüneteket állapítottak meg rajta. A járványkórházba szállították át.

Bethlen és Benes tanácskoztak

Kölcsön helyett ígéret. Genfben emelkedtek a magyar értékek

Genfből táviratozzák: Tegnap megvolt az első tárgyalás **Benes** csehszlovák külügyminiszter és **Bethlen** István gróf magyar miniszterelnök között. A kiszivárgott hírek szerint a tárgyalás kedvező eredménnyel végződött. Ha Bethlen köcsönt nem is, de határozott ígéretet visz magával Budapestre a zálogjogok felfüggesztéséről. Ennek a hírek valószínűségét megerősítette az a tény is, hogy a **genfi tőzsdén a magyar értékek emelkedtek.**

Prágából jelentik: A reggeli lapok terjedelmesen foglalkoznak az Émevel kapcsolatos toborzási ügyekkel és azt írják, hogy magára vessen a Bethlen-kormány, ha erélytelensége miatt, amelynek tanubizonyosságát adta a felforgató elemekkel szemben, kudarcot fog vallani a nemzetközi kölcsönnel. **Benes** külügyminiszter lapja, a **Prager Presse**, így ír a leplezett toborzásról:

— Csak arra kívánjuk figyelmeztetni a magyar kormányt

— **Öngyilkos rendőrök.** A timisoarai (temesvári) rendőrprefektúrához érkezett jelentés szerint **Cazacu Nicolai** stamora-moravicai rendőrök megmérgezte magát. **Cazacu** másfél évvel ezelőtt a timisoarai gyárvárosi rendőrkerület parancsnoka lett, de többrendbeli feljelentés folytán felfüggesztették állásától. Kétféle hónapi vizsgálat után **Stamora-Moravieára** helyezték át rendőrfőnöki minőségben. A jelentés szerint az öngyilkos állapota súlyos, de nem életveszélyes.

— **Négy évre ítelték Szász Zoltánt.** Budapestről jelentik: **Szász Zoltán** harmadfélelyi fegyűházbüntetését a tábla tegnap négy évre emelte fel, **Gergely Győzöt** pedig akit a törvényszék egy évre ítélte el, a tábla felmentette. Az indoklásban a tábla magáévá teszi a törvényszék végzését, hogy nem sajtódeliktumról, hanem a nemzet megbecsülése elleni vétéséről van szó. Az ügyész és a védő is fellebeztek. **Moróczya Dénes** főügyész helyettes indítványozta **Szász Zoltán** letartóztatását, de **Vámbéry** védő ellenvetésére a tábla nem rendelte el a letartóztatást.

— **Nagy tűz Perjámoson.** Perjámosi tudósítónk jelenti, hogy az ottani vendéglős, **Martini János** házában tűz ütött ki, mely az épületet teljesen elpusztította. A kár 70000 leiel.

— **Egy brádi aranybánya kétszáz leies jövedelme.** Hetekkel ezelőtt közlemény jelent meg lapunkban arról, hogy egy brádi aranybánya 200 leiel jövedelmet vallott be az adóbizottság előtt. Brádi információ alapján a közleménybe bekerült dr. **Groza Péter** volt miniszter neve is. Most annak közlésére kértünk fel, hogy dr. **Groza** a kérdéses aranybánya vezetésében sem a múltban, sem a jelenben semmiféle szerepet nem játszott s

most, mikor újabb jelet adta annak, hogy az **Ébredő Magyarokkal** szemben győnge és nem mer ellenük fellépni, hogy Genfben még nincs elrendezve a magyar ügy. Egy állam, amely nem tett eleget jóvátételi kötelezettségeinek és a békeszerződés több pontjának végrehajtásával is adós, nem számíthat arra, hogy „az emberiség világpiacán” számot tegyen. — Nincs szanálás konszolidálás nélkül. Az érdeklőt külföld jól tudja, hogy Magyarország még távol van a konszolidációtól. Amennyiben ez a távolság nem lesz kisebb, akkor nem lehet szó pénzügyi szanálásról.

A **Tribuna** azt írja, hogy a magyar kölcsön kilátásai nyilvánvalóan kezdenek rosszabbodni. — Genfben csak előkészítő tanácskozás lesz és a Népszövetség a magyar kölcsönnel nem fog hivatalosan foglalkozni. Az **Ébredő Magyarok** annyira komplikálják Magyarországon belső viszonyait, hogy emiatt a gazdasági talpraállítás kilátástalan.

igy a közleménynek reá vonatkozó része téves információ alapján

— **Földrengés Cypruson és Tiroiban.** A japán földrengés borzalmainak hatása alatt bizonyára mindenki rettegve olvassa a máshol előfordult földrengésekről szóló jelentéseket. Ma két helyről is jelentenek földrengést. Az egyik **Cyprus** szigetén volt, ahol több földlökést állapítottak meg, de kár nem történt. A másik földrengés **Tiroiban** történt, **Hinter-Rios** községben, tegnap reggel 8 óra 4 perckor két másodpercig tartó gyenge földlökést érezték. Kár itt sem történt.

— **A villamos elé vetette magát.** **Schwartz Ignáz** 18 éves általános iskolai lakatos segéd ma reggel a gyárvárosi **Andrássy-uton** a 37-es villamos elé vetette magát. Súlyos sérüléseivel a **Bega-szanatóriumba** szállították, ahol délután egy órakor meghalt. A kihallgatott tanúk egyértelműleg igazolják az öngyilkossági szándékot. A rendőrség nyomozza az életunt tettének okait.

Irodalom, művészet

Az Elefánt.

(Bemutató előadás a temesvári színházban.)

Pierre Weber és **Maurice Hennequin** legújabb 3 felvonásos vígjátéka alig néhány embert vonzott a színházba. Ennek ugyan nem a darab sok-sok hibája, hanem a magas helyárak az oka, mert hiszen már a **Levendula** második előadásán is kongott a színház az ürességtől. Pedig a közönség nem jól teszi, mert úgy az operett-ensemble bemutatkozása, mint az **Elefánt** premierje nagyszíri színészi erővel ismertetett meg bennünket s timisoara magarsága érthetetlen tartózkodásával veszálybe, sőt végveszálybe sodorhatja az itteni magyar színészetet. A bemutatott újdonság a gyöngébb fran-

cia vígjátékok közé tartozik. Régi, számtalanszor elképzelt trükkökkel és rípusitumokkal dolgozik, helyenként pedig szélesen terpeszkedik az unalom, melyet a gyorsan lüktető, pompás előadás sem tudott elfűzni. Nagyszerű volt **Fekete Mihály** a címszerepben. A naiv, aranyos szívvvel megáldott tudóst kifűnően játszotta meg. **Fekete Irén** **Aurelia** szerepében mutatkozott be a közönségnek. Tehetséges, ügyes színésznő, csak a beszédére kell főbb figyelmet fordítani. Sokszor elharapja a szavakat, lélegzétvétele pedig szinte bántólag hat. Pompás volt **Sipos Zsigmond**. Az ő **Lambruscuje** mesteri kabinetalakítás, **André Comte** szerepében **Horváth László** igen szimpatikus volt, míg **Zitahi** a ripacsból inassá avanszált. **Augusztin** szerepében egy nyíltzini tpsot is elkönnyelhet. **Kozma Manei** igen ügyesen játszotta egy kis falusi libuskát, míg **Harmath Józsa** **Suzanne** szerepében igen jó volt. **Liptainé** és **Szabadkai** is hozzájárultak az élénk, összevágó előadás sikeréhez, ez azonban nem tudta feledtetni a darab hiányait. Külön kell megemlékeznünk a színpadról, különösen az első felvonás díszletezése világvárosi volt. (—É.)

* Az aradi városi színház heti műsora. Pénteken: **Fenevad**, B. bérlet. Szombaton: **Fenevad**, C. bérlet. Vasárnap: **Levendula**, bérletszűnet.

* A temesvári színház heti műsora. Péntek: **Aranymadár**. Szombat: **Bajadér**.

* **Az aradi színház hírei.** A **Fenevad**. A prózai személyzet tegnap este tartotta első bemutatóját **Angolo Cana**, a **Fenevad** című vígjátékának keretében. A francia szellemességgel felített, finom pikantériával bevont vígjáték osztatlan tetszést váltott ki a közönség körében. A színház pénteken este másodízben hozza színre a darabot a bemutató előadás nagyszerű szereposztásával. — **Bajadér**. A múlt szezon legkiválóbb sláger-darabja a **Bajadér**, lesz az aradi színháznak első vasárnap délutáni előadása. **Kováts Kató**, az új primadonna annak az előadásnak a keretében hódította meg maga részére az aradiakat. Az igazgatóság most alkalmat akar adni a délutáni közönségnek, hogy **Kováts Katót** ebben a nagyszerű szerepében megismerhesse. — A **Levendula** — új szereposztással. Vasárnap este új szereposztással bérletszűnetes előadás lesz az aradi színházban. Az igazgatóság úgy intézkedett, hogy a vasárnapi este mindenkor teljesen a bérlettel nem rendelkező nagyközönségé legyen. A **Levendula** nagy sikere kívánatosá tette, hogy vasárnap is műsorra kerüljön a darab és pedig ezuttal részben új szereposztással. **Pattanyus Manó** táncos-komikus ezen az estén tartja bemutatóját **Megyeri** szerepében. **Pattanyus** az elmúlt szezonban az **oradea-mare**iek (nagyváradiek) kedvence volt. Első fellépte lesz azonkívül **Sipos Nellinek**, aki **Fáskerti Maca** szerepét, **Lottit** vette át. — **Névtelenek**. A jövő hét keddjén a komoly próza jut szerephez a városi színházban. Ekkor kerül színre a **Névtelenek** című, 14 képből álló francia színmű. Az új drámai hősnőnek, **Soltész Annának** ez lesz a tulajdonképeni bemutatkozása. Kivűle még a társulat legjobb prózai erői lépnek fel. A **Névtelenek** gyakori színváltozásaival nehéz feladat elé állítja a rendezőt is, akinek munkáját **Darvas Ernő** vállalta.

LEGUJABB.

A kisantant Olaszország ellen fordult.

(Kilép a Népszövetségből. — Mozgósításra — mozgósítás.)

Londonból táviratozzák: A Daily Telegraph feltűnő helyen foglalkozik a görög-olasz konfliktussal, amelyből rövidesen kisantant-olasz konfliktus származhatik. A lap azt az értesülését közli, hogy a kisantant jegyzékét küldött a Népszövetséghez, amelyben világosan kifejti álláspontját a görög-olasz konfliktus kérdésében. A kisantant kijelenti, hogy ha a Népszövetség Korfu megszállásával kapcsolatban nem teljesíti kötelességét, úgy a kisantant államai kilépnek a Népszövetségből és a jövőben nem ismerik el a nagy

hatalmak ülkezését, mert formálisan megengedik, hogy a kis nemzetek jogait lábbal tiporják. A kisantant kormányai kijelentik még, hogyha Olaszország folytatja a mozgósítást, úgy a kisantant is hasonlóval válaszol.

Gentből táviratozzák: Franciaország és Brazília kivételével a népszövetségi tanács valamennyi tagja állást foglalt a Népszövetség illetékessége mellett. Ez a váratlan fordulat új helyzet elé állítja a görög-olasz konfliktus elintézését.

A Japán főváros pusztulása.

— Az első hivatalos jelentés. — Talzottak az amerikai jelentések. —

Londonból táviratozzák: Az itteni japán nagykövetséghez tegnap érkezett meg az első hivatalos jelentés, amely kijelenti, hogy az európai sajtó bizonyára felfozta az amerikai hírszolgáltatás szenzációs híreit. A való tény az, hogy szeptember elsején délután kezdődött a földrengés, amely a főváros üzleti negyedét elpusztította, de a császári palota nem rongálódott meg tulságosan. A császári pár és a régensherceg a hegyekben tartózkodtak és megmenekültek. Jamasera és Kamina hercegnők, valamint Morokafa herceg meghaltak. Tokió tíz negyedéből hat teljesen elpusztult, a minisz-

teriumok és a rendőrségi palota elhamvadt, az arzenál felrobbant. A császári színház romhalmazzá. — Megközelítőleg kétszáz ezer ház hever romokban, a halottak és sebesültek számát Tokióban 150 ezerre lehet becsülni. Yokohamában az első földrengés után szűkóár öntötte el a kikötőt, majd tűz támadt, amely az egész várost elhamvasztotta. Az áldozatok száma mintegy százezer. Az új kormány Tokió környékén a szabad ég alatt tartotta az első minisztertanácsot, amelyen elhatározta, hogy mozgósítja az első és második hadiflottát.

810.000, Osztrák hitel 152.000, Salgó 650.000, Rima 160.000, Délh vas ut 122.000, Államvasut 410.000, Kolió 1.000.000, AtlantiKa 59.000, Ganz-Danubius 82.000.000, Kőszén 2.470.000, Szlavonia 76.000, Földhitelbank 400.000, Viktoria 340.000

Mozi.

Aradi mozi-hírek. Az északi sark borzalmi cimen nagyvonalu, érdekes koncepcióju filmdrámát ad az Uránia, amely még két napon át — pénteken és szombaton — látható. Az eleven lüktetésű, nagyszerű fantáziával megcsinált dráma maga is elégséges ahhoz, hogy a közönség tetszését megnyerje, érdeklődését felkeltse, a siker betetőzéséhez hozzájárul még, hogy a megrendítően ható dráma nekünk szinte teljességgel ismeretlen vidéken: az örök hó és jég birodalmában játszódik le. — Egyetlen napig még, csupán pénteken kerül még előadásra az a nagyszerű moziszekecs, amelyet eddigi előadásain az első jelenetből az utolsóig, vidám kacagás és derűs jókedv kísért az Apollóban. A Szakállas ember kimagaslóan pompás filmbohózattal telve nagyszerű, frappáns, humoros jelenetekkel; az ötletes mese nagy sikerét teljes mértékben kiegészíti Biró Géza és Kovács Ilus szereplése, akik táncszámaikkal meghódították a közönséget. A szekecs a 6 és a fél 10 órai előadásokon kerül előadásra; úgy a moziszekecs előadásokon, mint a többi rendes napi előadásokon ezenkívül elsőrendű moziműsört is ad az Apolló. A Vendetta (Vérboszu) kerül színre. Ezenkívül még egy kitűnő Fatty-bohózattal is színrekerül. A moziszekecs-előadások helyárait a kétfős műsorra való tekintettel mérsékelten emelte az Apolló igazgatósága.

CREME MADELAINE

Kiváló hatásu kozmetikai készítmény szeplő börtök (mitesser) pattanások, arcvörösség, májoltok és arcbőr minden tisztatlansága ellen. — Készítik:

Dr. Földes & Hehs

gyógyszerészek, pipere szappan és vegyeseti gyár: Arad, Micalaca. Budapest Bertalan-utca 26. Margit creme gyár. Ügyeljünk a márkára, óvakodjunk a hamisításoktól és hasonlónak utáztatoktól. 13891

Csobod János

vizsgázott fogtechnikus

őzv. Morgenstern Gyuláné fogszatiműtarmét Arad, Strada Bratiano (Weitzer János-utca) 15., a főpostával szemben átvette. 4076

Városháza közelében emeletes ház két lakással, melyből kétoban lakás azonnal elfoglalható olcsón eladó. — Több kisebb-nagyobb bérház szintén olcsón vehető.

WALLINGER-IRODA utján 18322 (Földes patikával szemben.) Arad.

Dela esmisul judecatoriei ocolului Lipova.

Nr. G. 1446—1923.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE

Subsemnatul delegat judecatoresc in baza art. 102. a legii din 1881. prin aceasta aduc la cunosintă publică in urma sentintei cu Nr. 11045—1922. a jud. ocolului Arad se va scoate la licitatie 2 biciclete cu motor, 1 masina de samănat, 2 aparaturi recitor, 4 lamure de aramă, 2 cazane de arburi și 1 firez circular prețuite in 33.700 Lei cari sunt urmărite la 5 Iulie 1923. in favorea urmăritorului Iosif Ablonczy din Arad repr. prin avocatul dr. Henric Szegő din Radna contra urmăritului din Lipova pentru escont. prețeațiunei de 8762 Lei și acc.

Pentru ținerea licitații fixeș termen pe ziua de 10. Septemvrie 1923. oarele 4 d. m. comuna Lipova și la aceasta invit pe cumpărători cu accia că miscatoarele sus insirate se vor vinde in baza art. 107. și 108. a legii XL. din 1881. la acela mai mult oferent cu plătire in numerar. in caz de lipsă și sub prețul de estimare.

In caz miscatoarele licitante sau urmărit și asupra urmărit și de alții și au drept de escontentare aceasta licitatie se va efeptui in favorul lor. 5073

Lipova. la 27. August 1923.

Iscăltură ligibilă esmis judecatoresc

Közgazdaság.

Egy millió márka hat lei.

A berlini tőzsde, amelynek árfolyamjegyzése az egész világpiacra irányadó volt, Zürich is utána igazodott, teljesen jelentőségét veszítette. Árai irreálisak és a többi tőzsdék már semmit sem adnak a berlini jegyzésre. Ma Berlinben 150 millió volt az angol font 33 millió a dollár, 6 millió a svájci frank Zürichi paritás alapján nálunk hat lei egymillió márka. A magyar kor. esett, a dollár emelkedett a leu állása nem változott, de a francia frank eső irányzata esetleg befolyá solliatja a leu további árátkulását.

Aradi valutaárak. (Szeptember 6.) Francia frank 12.20, svájci frank 39.50, dollár 227, dinár 2.20, szokol 6.35, lira 9.35, angol font 1000, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0033. — Kifizetések: Budapest külföldi 80, belföldi 150, Bécs 316, Prága 6.70, Zürich 40.50, Milano 9.60, London 1020, Páris 12.55, Newyork 22, Belgrád 2.40.

Temesvári valutaárak. (Szeptember 6.) Berlin 0.000014, Newyork 225, dollár 227, London 1018, angol font 1010, Páris 12.50, francia frank 12.75, Milano 9.55, lira 9, Prága 6.67, szokol 6.40, Belgrád külföldi 2.34, belföldi 2.20, Budapest külföldi 90, belföldi 150, Bécs 316.

Bucurestii tőzsdézárlat. (Szeptember 6.) Kifizetések: Páris 12.50, Berlin 0.000055, London 1010, New-

York 222, Milano 9.58, Zürich 40.50, Bécs 0.0032, Prága 6.60, Budapest 0.0130. — Valuták: Napoleon 800, márka 0.000055, léva 1.80, török lira 1.15, angol font 1015, francia frank 12.60, svájci frank 40, lira 9.35, drachma 3.80, dinár 2.15, dollár 220, lengyel márka 0.0010, osztrák korona 0.0032, magyar korona 0.0080, szokol 6.50.

Zürichi nyitás (Szeptember 6.) Berlin 0.000019, Newyork 555.50, London 2512, Páris 309750, Milano 23.55, Prága 16.5250, Budapest 0.03, Belgrád 5.8250, Bucuresti 25250, Varsó 0.0023, Bécs 0.007825.

Zürichi zárlat. (Szeptember 6.) Berlin 0.0016, Amsterdam 218.25, Newyork 555.75, London 2571, Páris 30.95, Milano 2360, Prága 165250, Budapest 0.03, Belgrád 5.25, Bucuresti 2.5250, Varsó 0.0023, Bécs 0.007825.

Budapesti Devizaközpont jegyzés ei. (Szeptember 6.) Napoleon 69200, Amsterdam 7510—7950, Belgrád 205—218.20, Berlin 0.0005—12, Bucuresti 90—102.10, lei 91—103.10, London 87000—91400, angol-font 87500—91900, Milano 815—870, lira 825—880, Newyork 19200—20300, dollár 19500—20600, Páris 1080—1146, francia frank 1095—1161, Prága 575—619, Varsó 0.08—9.65, Bécs 0.2730—2950, Zürich 3440—3660, svájci frank 3460—3680.

Budapesti értékpapirtőzsde zárlat. Szeptember 6.) Magyar Hitel

Virágcserep

minden méretben.

Fajence kályha,

ugyeztintén

Chamoto tégla

kapható legjobb minőségben.

Szilágyi & Comp.

aradi keramiai gyárban.

Telefon 556. 4914 Telefon 556.

Nem bosszankodik, ha valódi angol acél

LEO irótollat

használ. ☉ Min. denütt kapható.

Gyári lerakat:

Galambos Papeterie, Timisoara, „Banat” 1814 Cetate. 14

Butorok
a legjobb kivitelben állandóan raktáron és mérsékelt árak mellett kaphatók: 18779

VICTORIA-butorgyár,
ARAD, Strada Ioan Calvin 42.
Neuman palota,
Lerakat: (Strada Moria.)

Mütrágya raktárra érkezett

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület

14106

Hirdessen az

„Aradi Közlöny”-ben,

és hirdetése megjelenik a

„Bánáti Közlöny”-ben is.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

BEJARONÓ reggel 3/8-6/1 10-kg takarításra felvétetik Arad, Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) földszint, balra az udvarban. 500

ROMÁN-NÉMET, esetleg román-magyar gyakorlott levelezőt órákra, vagy félnapra, közvetlen belépésre keresek. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével, magyar, vagy német nyelven az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek. 5036

MAGYAR, VAGY NÉMET intelligens leány kerestetik vidékre hat éves fiához, ki a háztartásban is segédkezne. Dr. Goldzieher Mártonné Chisineu (Kisjenő). 5053

PERFEKT román-német-magyar levelező, nőtlen, állását változtatná. Menne félnapra is és délutáni órákat is elvállalna. Gépírást jól érti. Címeket Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek „Tisztviselő” jellegre. 5074

ÁLLAST keres rövidáru szakmában rak tárnoki, vagy utazói minőségben. Szíves megkeresést Wallinger hirdetőjébe Arad kér. 13321

SZÉPEN köztudó nők állandó munkát kaphatnak. Cím Wallinger hirdetőjében Aradon. 13321

BEJARONÓK ajánkozik szorgalmas nő. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 13321

SZÓLÓKEZELŐNEK, pincemesternek ajánkozik gyakorlott, intelligens, szorgalmas fiatal nős ember. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5076

MŰ-, virág-, gyümölcs-, szőlő-, konyhakertész azonnali belépésre állást keres. Vidékre elmegy. Cím Bendia János Arad, Strada Ioan Russu (Lujza-utca) 1. szám. 13321

KÖZÉPKORU nő gazdaszónynak ajánkozik magányos urhoz falura, vagy pusztára Timisoara (Temesvár) Csáky-u. 6. 13

EGY perfekt szakácsnőt és gyermekszerező szobaleányt keresek. Cím Kelet hírlapirodában, Arad. 14012

Lakás.

BELVÁROSI kétszobás lakószobát elcserelném hasonlóval. Cím Wallinger hirdetőjében, Arad. 13321

KERESKÉK egyszobás konyhás lakást. Felépést fizetek. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5067

Vétel és eladás.

VASZON-ERNYŐ fizetbejárt fölő, kész nált, de jókarban, hozzá való teljes vasfelszereléssel eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5000

URADALMI teavaját keresek hetenkénti 80 kilogrammos szállításra Dürr Gusztáv. Arad. 5075

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kérpek Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 13629

ELEGANS utazóbőrönd, ebédő ötvény, ágy, éjjeli szekrény, íróasztalok, kis divány 2 székek, ezüst retikul, kézimunkák, függönyök, női ruhák, dísztárgyak, fehérművek, stb. eladók. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. emelet, jobbra. 1000

ANTIK tárgyakat, díszműveket, kézmunkákat, függönyöket, szőnyegeket, fehérműt stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcelánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsai szőnyegeket, festményeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11895

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsai szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kintazunk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédők, háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók. Wiegenfeld Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a) 13585

KOCSIKENŐCS prima, tovított, minidennemű gépkendők nagyban áron kaphatók az Aradi Olajipar Részvénytársaságnál Arad, Bulev. Regele Ferdinand I. No. 46-22. Telefon szám 135-407. 3935

ELADÓ Silindrián 5 darab 30-35 Hl. nagyságú boroshordó. Érdeklődni Margold Lajos jegyző Agya. 5070

ZONGORA, rövid, palisander, elsőrangú bécsi gyártmány, eladó Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5079

KÉTSZOBÁS lakberendezés olcsón eladó. Lakás átvehető. Cím Wallinger hirdetőjében, Arad. 13322

Ingatlan.

SÉGABAN Calea Aurel Vlaicu (Neuman Samu-ut) 53. számú ház 3 szobával, 2 konyhával, mellékhelyiségekkel, nagy kerttel, szabad kézből eladó. Értekezni ugyanott. 5041

MAGÁNHAZ elfoglalható lakással eladó. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5078

ELADÓ 19% hold szántóföld Timisoarától (Temesvártól) 1/2 km. a szegedi vám mellett, épülettel, takarmánnyal együtt. Azonnal átvehető. Értekezni lehet a tanyán. 12

NAGY HAZ jóforgalmu helyen üzlettel, német nagyközségben eladó. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5069

KISEBB bérház elfoglalható kétszobás lakással 280.000 leiert eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13928

STR. MÁRÁSESTI (Kossuth-utcában) három lakásos ház elfoglalható három szobás lakással, nagy műhelyvel, udvarral, kerttel, eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13928

Különfélé.

VILLANYSZERELÉST, csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarcz műszerész Arad, Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

KÖLCSÖNT adunk kereskedelmi árakra és ingóságokra. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5068

MARIK Leo piros igazolványát elvesztette. Kéretük Timisoara (Temesvári) rendőrségnél leadni. 11

Építésszeki | Bányák | Vállalkozók | Vizsonteladók |

Saját készítményű kubilok és nyárfa talicskák elsőrangú kivitelben, szolid árk mellett kaphatók: 14012

AUFRICHT MIKSA, tűzifa, épület-, fenyő-szerazám- és műbutor-fakereskedésben. IRODA: Strada Bucur 8. Telefon 10.

ARAD, Calea Victoriei 1-2. Telefon 69.

ELVESZETT a villamos vasúton egy csomag gyógyszer. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja le Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5079

LEBOVITS névre szóló személyazonossági igazolvány és katonai igazolvány, pénztárca pénzzel elvesztett. Kéretük az igazolványokat Bánát hírlapirodába Timisoara (Temesvár) leadni. 10

HASZNALT ÓLOM megvételre kéretük. Bővebbet a kiadóban.

Ellátás.

NYOLC-TIZ TAGBÓL álló tisztítógépvált társaság izletes háztisztítást, 1-2 gimnáziumi tanuló teljes ellátást kaphat. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4916

TELJES ELLÁTÁST zongoratanítással, francia és német nyelv oktatással kaphat url családnál két 12-14 éves fiu, vagy leány tanuló. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4873

A teljesen

modernül hygóniai követelményeknek megfelelő kőszimert. 13322

„Diana” kádfürdőt az új bérlek minden nap reggel 6 órától este 9 óráig tartják nyitva.

Regatul România Judecatoria de ocol Chisineu.

Nr. 1987-1923.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Subsemnatul delegat judecatoresc, in baza art. 102. a legii LX. din anul 1881. face cunoscut, ca in urma decisului judecatoriei de ocol Chisineu dat sub No. 1987-1923. vor fi vandute in licitatie publica 1 grajd de scanduri 15 m. lung, 3 m. lat, prețuite in suma de 15.000 L. 1 caruță, 1 vacă de 7 ani 2 cai galbeni și cuprinse in executia de escontentare efectuata in 28. Iulie 1923. pentru suma de 6000 lei și acces. in interesul lui Cassa de Pastrare Chisineuana in urma decisului judecatoriei de ocol din Chisineu, dat sub Nr. 1987-1923. c. pentru efectuarea licitației pentru 6000 lei pretenziune de capital, interesele acesteia calculate 192 lei pentru suma cheftueli de judecata stabilite pana acum de catre Judecatoria, se fizeaza termen de licitatie pe ziua de 10. Septembrie 1923. d. a. la 3 1/2 oare, in com. Misca.

Doritorii de a cumpara sunt invitati, al aceasta licitatie cu observarea, a miscatoarelor amintite, in intelesul art. 167. și 168. a legii LX. din anul 1881. se vor vinde contra platirei in bani gata celui mai mult premitator, și in caz de lipsa, chiar și pentru suma mai mica decât cea de protiuire.

Intrucat miscatoarele destinate licitației, au fost prenotate și pentru alti cari și au castigat drept de escontentare asupra acestora, licitatia aceasta se ordoneaza conform art. 180. a legii LX. din anul 1881. și in favorul acestora. 5072

Chisineu, la 22. August 1923.

Olaru,

Delegat judecatoresc.

Hirdessen a

„Bánáti Közlöny”-ben

és hirdetése megjelenik az

„Aradi Közlöny”-ben is.

INVITARE.

Insoțirea de Credit din Nădlac în sala de conzultare a primariei va ținea la 16. Septembrie 1923. la orele 2 p. m.

ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ.

la care invităm membrii în sensul §-lui 35. al statutelor cu aceea că în caz, dacă membrii acestia nu se vor presenta în număr suficient pentru votare, în 23. Septembrie a. c. la orele 2 am. pm. se va ținea tot acolo o nouă adunare generală, care va decide despre obiectele puse la ordinea zilei fără considerare la numărul prezenților.

Ordinea zilei:

1. Pertractarea raporturilor succesului comercial al anului 1918. 1919. 1920. 1921. și 1922. supravegherea rațiunilor finale și darea descărcării.

2. Fixarea bilanțului pe anul 1918. 1919. 1920. 1921. și 1922.

3. Dispozițiuni despre venitul curat.

4. Alegerea alor 7 membri în direcțiune.

5. Alegerea alor 4 membri în comisiunea de supraveghere.

6. Aducerea decisului pentru a intra ca membru în „Insoțirea de Credit și Economii.”

7. Eventuale propuneri.

8. Modificarea statutelor.

Contingent la 1. Ianuarie 1922. Nrul membrilor 422. Nrul part. soc. 1029. Nrul membrilor intrati 7. Nrul part. soc. 12. Nrul membrilor esiti 8. Nrul part. soc. 52. Rămân la sfârșitul anului 421 membri 979 partii sociale.

Nădlac, 1923. August luna 22. ziua. 5071

Insoțirea de Credit din Nădlac.

Directiunea.

Oleson eladó

Str. Cogalniceanu (Mikés-utca) 32-36 elfoglalható ötszobás gyönyörű magánház. Bővebbet

WALLINGER-IRODABAN Arad, Str. Eminescu 30.) Stefa fűszerüzlet mellett. 18320

Sertéshizlalda és szalámigyar

Vámosgálván 8 hold ingatlan a Küküllő partján, 1000 drb. sertésre betonszállások, osztorházak, vízvezeték, malom, vágóhid, feldolgozó műhelyek, benzínmotor, teljes gépberendezések

eladó vagy bérbeadó.

Esetleg tökéletes szakember kaucióval, vagy nyereségrészesedéssel vezetől felvétetik. 5015

Muslpar R.-T. Dicsőszentmárton.